

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu duşul acasă pe an 24 coroane. Fără duş acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir mic 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Contra clasei muncitoare

Guvernul şi Tisza şi-au ajuns pe jumătate scopul cu privire la reforma electorală. Au obţinut aprobarea prealabilă a M. Sale pentru proiectul lor, pe care l-au prezentat în cameră, în ultima zi a anului trecut.

A trebuit timp lung, a fost de lipsă multă chibzuială şi mare măiestrie până s-a putut ticlui acest monstru al proiectelor de lege, prototipul pervertirilor şi al lipsirii de drept al popoarelor.

Cât timp s-a făcut acest proiect, a domnit cea mai mare tăcere şi tăină în jurul lui. Lukács mai mult obsedat de public, de politicieni, de ziarişti, să făcea ca un Sfînx când era vorba de proiectul electoral. Cel mult spunea lucruri banale, că proiectul e în lucrare, că va fi prezentat în curând în cameră, că va fi democratic şi altele de felul acesta. Enunţa însă şi două principii generale. Spunea, că în proiect se va purta grije, ca *inteligenta să aibă pe mai departe influenţă hotărâtoare asupra vieţii publice şi că să se păstreze şi pe mai departe caracterul naţional maghiar al statului*, sau cu alte cuvinte să dăinuiească şi de aci înainte *supremaţia maghiară*.

Ştiam ce se ascunde sub aceste „principii”, ştiam şi am spus-o că sub „influenţa inteligenţei” se înţelege dominaţiunea urgisită a castei feudalo-oligarhe, iar *supremaţia maghiară* e îndreptată contra noastră, dar totodată este şi un hap dulce pentru naivele mase ale populaţiunii maghiare.

Şi aşa este. În proiectul ce s-a prezentat Marţi în cameră, se vede, ca un fir roş, nuziuinţa de-a se asigura cu ori ce preţ dominaţiunea clasei privilegiate de azi în Ungaria.

Făuritorii proiectului, cari au şi pânea şi cuţitul pe mână şi-au zis: Dăm o extindere de drepturi, ridicăm numărul alegătorilor cu opt sute de mii. Dar aci ne oprim şi

grijim, ca să se susţină şi pe mai departe *referinţele de putere de azi*.

Iar de altă parte trebuie să grijim, ca naţionalităţile şi în special infecţia de Valahi să nu aibă un *spor de alegători*, să nu apuce la puţină putere, căci atunci pretind ca statul să le sprijinească instituţiile lor culturale-economice, cer ca să fie numiţi şi ei în ofiţii de stat şi în acest caz ce facem noi cu gentry-i scăpaţi şi flămânzi şi cu alţi vântura ţară, cari sunt buni patrioţi?

Spre acest scop s-au făcut studii statistice extinse şi rezultatul a fost proiectul actual, în care se dă o mare şi nesfârşită *latitudine de-a exclude dela vot pe muncitori şi pe ţăranul plugar*.

Cităm aci câteva exemple: Proiectul, după cum se vede şi după cum a spus necontentit Lukács, se bazează pe *censul de inteligenţă*. Dar acum întrebăm, că pentru ce va fi mai corăspunzător cu privire la inteligenţă economul cu şasesprezece îngăre şi fără ştiinţă de carte, faţă de vecinul său care ştie scrie şi cete, dar nu are decât vre-o 7—8 îngăre şi darea nu-i ajunge la la 20 cor.?

Cel dintăiu are drept de vot, al doilea nu. Unde este aci măsura de inteligenţă?

Alt caz. Pentru ce va fi mai inteligent din punctul de vedere al vieţii publice acel muncitor industrial, care ştie scrie şi cete şi a lucrat doi ani neîntrerupt la acelaş patron, decât acela, care are şi el ştiinţă de carte, dar silit de forţa împrejurărilor a fost în lucru în decurs de doi ani, să zicem la doi patroni?

Cel dintăiu are drept de vot, cel de al doilea nu.

Şi iarăş, cu cât va fi mai puţin inteligent pentru directiva politică acel lucrător plugar, care ştie carte şi de cinci ani nu este în lucru la acelaş stăpân, faţă de analfabetul, care plăteşte dare 20 cor.?

Dispoziţii de aceste sunt ne-

numărate în proiect. Dar credem, că şi din cele citate aci se poate convinge ori-cine, că proiectul urmăreşte cu *intenţie scopul*, de-a scurta în dreptul lor pe *muncitorii industriali şi agricoli, pe ţărani, adică clasa cea mai muncitoare, cea mai productivă a ţării*. Da, ca aceasta clasă să poată fi înută şi pe mai departe oprimată şi în dependenţă şi să trăiască din sudoarea ei toată ceata derbedeilor, a gentryilor cu slujbe de stat şi comitateze. Să sugă şi de aci înainte vraga acestei ţări, cum au supt-o de veacuri şi până azi.

Iată pentru ce trebuie să luptăm cu toată energia contra unui astfel de proiect tendenţios şi infam. El e alcătuit numai în favoarea privilegiatilor de azi, dar aceştia se ştie, că chiar dacă ar fi acceptat proiectul în camera trunchiată, în ziua votării lui se va decreta o nouă luptă pe moarte pe viaţă contra lui, o luptă perpetuă, care nu va înceta până atunci, până nu va stărpi din rădăcină hidra cu capetele ei veninoase sofită la noi în forma proiectului retrograd al lui Lukács-Tisza.

Cauzele dimisiunii ministrului Székely. Într'un interviu acordat ziarului „Az Est” de fiul ministrului Székely, deputat Székely Aladár, acesta a declarat între altele următoarele cu privire la dimisiunea tatălui său:

„Cauza principală a dimisiunii am fost proiectele reformei electorale. La dimisiune a contribuit însă şi faptul, că tot mai dese atacuri s'au îndreptat din girele membrilor partidului muncii în contra *instituiiunii curţii cu juraţi* şi mulţi au cerut reformarea urgentă a acestei instituţiuni, ba unii au cerut chiar ştergerea ei. Punctul de vedere al tatălui meu a fost, că nu poate face chelul unor membri singuratici al partidului de-a şterge o instituţiune, pe care a eluat-o ţara după atâtea frământări.”

Vorbind apoi despre soarta reformei electorale în legătură cu repăşirea mai multor membrii din partidul

muncii dep. Székely Aladár a declarat următoarele:

„Eu nu cred, că se va putea obţine o schimbare esenţială a proiectului reformei. În zadar a promis Lukács modificări, căci Tisza a declarat şi în vorbirea sa de anul nou, că actualul proiect trece cu mult peste graniţele, pe cari le-a tras el. Prin urmare nu ne putem aştepta la nici o modificare esenţială, căci în zădar se frământă Lukács: tot *Tisza este stăpân în partidul muncii*. Dealtfel părerea mea este, că ori câte modificări s'ar face, dintr'un proiect absolut rău nu se poate face un proiect bun.”

Cu privire la atitudinea ministrului Székely, fiul său a declarat că ministrul îşi va expune cauzele demisiunii sale sau într'un discurs, cel-l va rosti în cameră, sau într'o scrisoare deschisă, ce o va adresa alegătorilor săi.

Între cetăţenii oraşului Szombathely, al cărui deputat este ministrul Székely, atitudinea sa luată faţă de proiectul Lukács a produs mare însufleţire. S'a pornit o mişcare generală, ca să se trimită o deputaţiune monstă la ministrul de justiţie, care să-l feliciteze pentru atitudinea sa bărbătească şi în acelaş timp să-l roage, ca să *iasă din partidul muncii, căci în cazul acesta îl vor urma şi alegătorii săi*.

Prefecţi români. Ziarul „A Nap” şi după el celelalte ziare maghiare înregistrează ştirile, că guvernul ar numi în curând 5 prefecţi români în Transilvania.

Cei 5 prefecţi români ar fi următorii:

Titu Dragonescu, ajutor de secretar la ministerul de comerţ; Iuliu Moldovan, (?) secretar la administraţia financiară din Budapesta; Dumitru Florescu, funcţionar superior la primăria din Londra. Silviu Suciu, secretar la ministerul de interne trecut la pensie; Baronul G. Dăca deputat guvernamental şi fost ambasador la Londra.

Natural, că această ştire trebuie primită cu rezervă nefind confirmată din parte competentă.

„Slavii, Germanii, Maghiarii şi Românii” este titlul unui important articol apărut în n-rul de anul nou al revistei germane vieneze „Oesterreichische Rundschau”. În n-rul de mâine vom da în traducere acest articol, scris de dep. Dr. A. Váida-Voevod.

Urmasul lui Kiderlen Waschter. În cercurile berlineze se crede, că urmaşul lui Kiderlen Waschter va fi Jagow, actualmente ambasador pe lângă Vatican.

Ministrul sârb Iovanovici despre situaţia în Balcani. Întrebat asupra situaţiei viitoare în Balcani, noul ministru sârb la Viena, d-l Iovanovici, a făcut următoarele declaraţiuni:

În ce priveşte pe Austro-Ungaria şi Serbia, eu personal sunt convins, că relaţiunile dintre cele două state vor lua un caracter amical. Cu toate acestea nimeni nu va fi surprins, dacă se vor mai produce dificultăţi în cursul anului viitor atât în Europa cât şi mai ales în Balcani. Totuşi putem nădăjdui, că aceste dificultăţi nu vor da loc la conflicte războinice.

Conferinţele primului ministru francez. Asupra rezultatului conferinţei, pe care a avut-o alaltieri primul ministru Poincaré, cu ambasadorii austriaci şi rusi se anunţă următoarele:

Poincaré face tot posibilul să stabilească o înţelegere în reunirea ambasadorilor în ce priveşte chestiunile la ordinea zilei şi voeste să joace rolul unui intermediar în chestia privitoare la stabilirea graniţei Albaniei. În acest scop Poincaré va propune un proiect reuniunii ambasadorilor. Acest proiect a fost trimis şi guvernului din Viena prin ambasadorul austriac din Paris.

În cursul conferinţei s'a discutat şi asupra portului sârb la Adriatică. S'a constatat, că în această chestie sunt divergenţe de păreri între Austria şi între puterile triplei înţelegeri. Aceste neînţelegeri au surprins pe primul ministru Poincaré, care a spus, că se va consfăţi împreună cu Rusia şi Anglia, fapt ce s'a şi petrecut la timp. În cercurile diplomatice se spune, că după ce această chestie se va rezolva pe

Sub focul din Adrianopol.

D. M. Branger, care a fost autorizat să ia parte la luptele dintre turci şi aliaţi, şi care a trăit câteva zile în tranşeele sârbeşti şi bulgăreşti, îşi povesteşte impresiile, pe cari le reproducem după „L'Illustration” marea revistă franceză.

Încep de la 3 ceasuri, în ziua de 24 Noemvrie, spune autorul, în câmpul de la Dugiaros, s'a sunat deşteptarea pentru trupele din reg. 51. dar de altă vreme artileriei noastre sunt la postul lor, pândind răsăritul soarelui.

Am petrecut o noapte excelentă în postul de observaţie, lângă muntele care ascundea bateria şi aştept cu teamă oare cum semnalul de atac pe care trebuie să-l dea artileria aşezată pe malul drept al râului Arda, pe drumul de la Semli la Adrianopol. Postul unde sunt aşezat e în deajuns de spaţios ca să putem sta cinci persoane: căpitanul, directorul de tir, un locotenent, un subofiter, un soldat şi eu.

Nimic nici chiar de la doi metri nu s'ar putea distinge ascunzătoarea noastră. De aci admir Adrianopolul, mulţumită bunului ochian pe care mi l'a împrumutat comandantul.

Cerul începe să se lumineze: apoi lumini albastre, roşietice apar îndărăt de Kartal-Tepe şi imediat încep împuşcăturile.

Focal bulgar e foarte puţin viguros, e văd bine aceasta de acolo de

unde sunt. Disting gesturile trăgătorilor ascunşi complet îndărătul pavanelor blindate. Pe ei nu-l îngrozeşte parca sunetul grăpnelor cari plouă în jurul lor.

De odată tunul răsună în dreapta noastră. Bateria de câmp bulgară, care a trecut peste noapte podul construit pe Arda de săpătorii din divizie, s'a stabilit pe drumul din stânga de Kartal-Tepe, sau mai exact, menţinând Dolcinova Moghila, în amintirea comandantului care, cel dintăiu s'oi şi omorât în vârful acestei formidabile redute.

Acesta-i semnalul convenit. Tunurile tună şi trimet o ploaie de grăpnele în avanposturile turceşti cari se retrag până în satul Dugearos. Acuma e momentul hotărâtor pentru infanteria bulgară. În strigăte de „Na pre!, na noje!”, înainte, puneţi baioneta! îl văd ieşind din şanţuri. Năvălesc. Din mil de piepturi izbucnesc urale nestăfârşite. Dar de odată totul se opreşte, căci forţul turcesc Papastepe a deschis focul, a dat drumul tunurilor mari împotriva infanteriei bulgare care înainta mereu.

Văd pături imense de pământ ridicându-se din locul unde a căzut obuzul. Se ridică un fum gros şi după ce se risipeşte, zăresc o groapă largă de trei sau cinci metri, adâncă de doi. În groapă zac cadavrele acouilor căzuţi, iar în împrejurimi se mişcă alte cete în-sângerate şi aceştia sunt cei răniţi.

Din fericire numai unele din aceste obuze ucigătoare îşi ating ţinta; multe

trec pe deasupra soldaţilor şi o fericire e aceasta.

Infanteriştii o clipă opriri de acest foc ucigător îşi recapătă avântul auzind tunul bubuind în dreapta lor. Acuma tunul distruge satul, săracăciul sat.

Susţinuţi de tun, bulgarii dau asaltul cu baioneta şi pătrund în sat. Focul e viu şi bine nutrit, dar noi nu mai zărim nimica de cât doară mişcarea infanteriei care se îndreaptă spre stânga. Acesta-i regimentul 52, compus din trei batalioane, cari susţin atacul centrului. Tunurile bubne, obuzele cad îndărătul satului, într'o prăpastie, unde se crede că sunt îngrămădite rezerve.

O exclamaţie furioasă a căpitanului m' face să scap ochianul din mână: „Soldaţii noştri dau îndărăt!” strigă ei şi prin telefon trimete ordine scurte ofiterilor, cari conduc bateria. Tunurile bubne îndărătul nostru; auzim ghiulele văjbind deasupra capetelor noastre şi le vedem cum cad îndărătul nostru la vre-o 50 de metri.

Atunci lucru ciudat; timp de patru ceasuri nenorocitul sat a fost bombardat de trei baterii bulgare cari bănuiau pe drept că se aflau acolo rezerve turceşti.

Demondământul se produce deodată, când s'oi în pas alergător regimentul 52, care trecând prin coasta satului, dădu peste batalioanele turceşti cari se retrăgeau de-alungul Ardei. Bulgarii au

omorât un mare număr de fugari şi au făcut 1200 prizonieri.

„Câteva zile după aceasta, când a doua zi după armistiţiul, treceam prin Dugearos, avui altă viziune a războiului în toată groşăvia lui.

Din 6—7 sute de case câte erau în sat nu mai rămăseseră în bună stare nici zece.

Convoiurile sanitare nu veniseră încă din cauza inundaţiilor Ardei, care distrusese în parte podul militar, şi cadavrele zăceau acolo unde căzuşeră.

Femei, copii oribil mutilaţi de turci şi mai ales de bulgari, zăceau expuse la soare cu faţa vântată sau înşăngerată, cu trupul umflat.

O mare mulţime de cadavre de ale turcilor, unele peste altele aşteptau să fie îngropate şi într'o groapă de la marginea satului, într'o curte imensă şi devastată de incendiu, văzui lucru îngrozitor! O mare de sânge de 6 metri lungă şi de jumătate metru adâncă, în jurul căreia zăceau vre-o 40 de soldaţi turci grozav de mutilaţi. Toate răugoarele de sânge din sat se vărsau în acest lac îngrozitor.

Între două focuri.

La 2 Decemvrie, la Mustafa paşa primise autorizaţia cu totul excepţională să mă reintorc în tranşee.

Repede mi-am înşeurat calul, un biet animal dispreţuit de turci în fuga

lor şi de rechiziţia bulgară de asemeni, mi-am făcut bagajele şi având de mâncare pentru opt zile, o cuvertură şi foarte multe plăci fotografice, am părăsit vessel Mustafa paşa.

E de abia unu după amiază. Trec vechiul pod de pe râul Mariţa în crucind-mă cu miliţienii bulgari, cari conduc carele cu provizii, apoi încep să mă îngrodez şi de unde n'aş fi ieşit nicădată, dacă nu mi-ar fi dat în gând s'o iau pe alt drum ca să ajung astfel în satul Kadikioi.

Ziua era pe sfârşite; abia mai puteam distinge obiectele din prejur, când răsună un strigăt lângă mine: „Stăi! cine e?” Mă opri. Era o santinelă sârbă însărcinată să păzească. Silueta lui se distingea spre dreapta la vre-o cincizeci de paşi. „Fransouski correspondent” zisei. Apoi timp de un sfert de oră avui loc o manevră neîncetată de gesturi între mine şi soldat pentru a explica prezenţa mea în acel loc şi dorinţa ce aveam de a trece podul.

Înfăţişarea mea, mărturisesc, nu prea inspira încredere; pălăria udată de ploie trecute şade pleoştită pe figura mea, noroiul lui acoperă gheţele şi jambierele până la genunchi. Din cauza mersului repede şi greu mă încălzisem atât de mult încât îmi scosesem vesta de piele şi nu mai aveam decât flanela de lână. Calul meu pareşi mai de plâns. Acoperit în întregime de noroiu din cauză că a căzut de două ori jos pare

baza propunerilor triplei înțelegeri, nu mai atunci se va stabili noua graniță a Albaniei.

Contra proiectului lui Lukács. În numărul de Miercuri »P. Lloyd« publică un articol, în care critică ce asprime proiectul electoral al lui Lukács.

E semnificativă această pășire a ziarului »P. L.« pe care îl știm, că înota de obicei în apele guvernelor.

Cu cât judecăm mai clar — scrie între altele »P. L.« — cu atât mai mult ne întărim în convingerea, că această acțiune de reformă, nu este ceea ce așteptăm fără dela guvern, nu este aceea, de care are lipsă țara, ca să se saneze relele parlamentarismului ungar. Nu tănuim faptul, că după credința noastră, a fost pierdut din vedere scopul adevărat al dreptului electoral. Proiectul este ce e drept un pas înainte, dar un pas foarte timid. Imboldul celălalt proiectului direcției democratice, se va dovedi de foarte slab. Reforma aceasta nu aduce în parlamentul ungar sămânța roditoare a democrației. Creatorii proiectului au ținut probabil la un compromis. Ideea nu e rea, dar e rău când cineva da puțin cu o mână, iar cu cealaltă ia mult și din pușculă ce a dat.

Urmasul lui Székely. Portofoliul ministrului de justiție a fost oferit lui Vávrik, apoi lui Töry, dar nici unul nu l-a primit. Acum s'a asigură că urmașul lui Székely va fi Balogh Jenő, secretar de stat în ministerul de culte.

Cuvântări de anul nou au mai ținut Tiesza, Apponyi și președintele partidului creștin-social Glesswein. Contele Tiesza a preamărit proiectul reformei lui Lukács, deși după părerea Măriei sale pașul făcut prin noua reformă e cu mult mai mare decât l-a dorit Măria Sa. Cu toate acestea îl aprobă, fiindcă supremația inteligenței este asigurată și prin noul proiect.

Contele Apponyi, răspunzând membrilor partidului koșutiști, a anunțat continuarea luptei contra regimului actual. Reforma electorală a lui Lukács — a zis Apponyi — nu este altceva decât confiscarea drepturilor poporului, un făt monstruos...

Dep. Glesswein mulțumind membrilor partidului creștin-social pentru felicitările de anul nou, a criticat în termeni aspri reforma electorală. Partidul creștin-social — a zis Glesswein — va lua lupta în contra acestui proiect retrograd în și afară de parlament, luptând pentru dobândirea votului universal, egal și secret și pentru o reformă parlamentară, care să garanteze alegeri curate și drepte. Noi trebuie să ducem lupta în parlament; căci, de va fi votat proiectul guvernului, atunci

este deschisă pentru totdeauna reparațiunea violării constituției sau ea poate fi dobândită atunci numai printr-o revoluțiune. Eu vreau însă să apăr națiunea de ambele aceste năpaste.

Tratatul româno-bulgare.

Ziarul »S e a r a« publică următoarele amănunte despre demersurile ministrului Mișu la Londra:

După cum am anunțat, încă de Marți d. Danew a primit plenipotența dela guvernul său să trateze cu d. Mișu, ministrul nostru la Londra în chestia satisfacțiilor ce trebuiesc acordate României. Aceasta numai după răspunsul precis ce s'a dat Bulgariei, prin reprezentantul său dela noi, că tratativele trebuie să fie urmate acum și terminate cât mai de grabă. Tratatul urmează și cel mult până Sâmbătă seara vom avea un răspuns hotărât.

După informațiile ce ni se comunică din cercurile autorizate tratativele cu vecinii noștri Bulgari vor fi terminate prin bună înțelegere.

D. Danew a cerut ca România să-și mai reducă din pretenții, dar i s'a comunicat că pretențiile noastre nu sunt exagerate, și ca atare nu înțelegem să precupetim ceea ce ni se cuvine.

Pretențiile teritoriale formulate de România sunt următoarele:

Bulgaria să ne acorde o recitificare de graniță din partea Dobrogei în caz când Turcia nu cedează Adrianopolul și vecinii noștri nu ajung la marea Egee.

Dacă Bulgarii vor stăpâni Adrianopolul și vre-un port la marea Egee, bine înțeles că și pretențiile noastre vor fi sporite.

Tot din București se anunță, că în România vor fi ținute mai multe întruniri publice prin care guvernul să fie îndemnat a proceda cu mai multă energie față de Bulgaria, pentru satisfacerea pretențiilor noastre. Se pare însă că în timpul din urmă acțiunea guvernului în chestia externă a devenit atât de energică, în cât va corespunde tuturor așteptărilor.

Agencia Reuter din Londra este informată cu privire la sosirea în Anglia a d-lui Take Ionescu, că ministrul de Interne român vine în Anglia cum obișnuiește cu prilejul Crăciunului, având în Anglia multe legături. D. Take Ionescu se va întoarce la București la 18 Ianuarie. E evident că va avea învedereți cu bărbați politici de aci în timpul șederii sale la Londra dar despre o misiune specială nu se știe nimic.

Tratatul din Londra.

Din Londra sosesc azi știri mai optimiste asupra desfășurării tratatelor de pace. În ședința de Mercuri delegații turci au fost mai comunicativi și s'au declarat gata a face unele concesii. Cu toate acestea pericolul ruperei tratatelor încă nu este delăturat.

Mai nou se anunță:

Londra, 2 Ian. (Ag. Reuter). În ședința de ieri delegații turci au declarat, că guvernul Turciei e aplicat a trata cu Puterile mari asupra chestiei insulelor din marea egeică și anume în sensul, ca Turcii să acorde insulelor o autonomie oarecare. Se crede, că în chestia aceasta se va ajunge la un compromis. O parte din insule vor fi cedate Greciei.

În ce privește propunerile privitoare la Albania delegații alianței balcanice am acceptat punctul de vedere al Turciei.

Londra, 2 Ianuarie. Propunerile modificate ale Turciei sunt în linia generală următoarele: Renunțarea la teritoriul spre vest de Adrianopol; Albania primește autonomie. Chestia granițelor și organizarea politică a Albaniei este rezervată Puterilor mari. Chestiunea Cretei aparține de asemenea Puterilor mari.

Astăzi, Vineri, delegații se întrunesc din nou, când li-se va prezenta o nouă hartă conform propunerilor Turciei.

Londra, 2 Ian. »Pal Mall Gazette« anunță că delegatul sârb Novaovic, în urma însărcinării primită dela delegații statelor aliate, a supus conferinței ambasadorilor o hartă, în care se stabilește granița Albaniei. Din această hartă rezultă că statele aliate ar dori ca în ce privește teritoriul Albaniei să fie redus foarte mult, și să se întindă în lungul litoralului de pe marea Adriatică.

Ambasadorul rus a supus lui Eduard Grey o nouă hartă. Ambasadorul rus a fost puțin mai marionimos, deoarece a adăugat puțin la teritoriul stabilit de statele aliate.

Harta ambasadorului rus nici nu se apropie de propunerile făcute acum câteva zile de Austria. Se poate că în curând va pleca în Albania o comisie europeană pentru a studia chestia la fața locului.

Soția d. 2 Ian. În Bulgaria se așteaptă denunțarea armistițiului. În cazul acesta comandantul suprem al armatei bulgare a hotărât să nu continue lupta la Căatalgea. De când s'a încheiat armistițiul, Bulgaria a făcut mari pregătiri militare. Din tinerii recruți în ultimul timp s'au format 9 divizii noi complet instruite, cari vor fi trimise în curând pe câmpul de luptă. Dacă războiul se reîncheie, armatele aliaților se vor uni la Galipoli, sub protecția flotei grecești, urmând a ataca pe turci de la sud.

pietre și pământ la vre-o 25 metri în sus.

E un semnal. Din toate părțile se aud bubuituri de tun. Trecusem peste liniile sârbe și ajunsesem în mijlocul unei lupte de noapte.

O groază de necrezut mă stă pânea. Gloanțele sueră pe deasupra capului meu. Șrapnele se sparg împrejurul meu. Zăresc străfulgerările ce ies din marile tunuri turcești, proiectoarele din Adrianopol și alea ale Bulgariei. Prin aer lumii fulgerătoare și căzând șrapnele formează un joc de stele căzătoare. Dar mărturisesc că n'am poftă să le admir; cătrându-mă am reușit să scap din acest infern al morții pe care-l așteptam cu groază. Ghemuit aștept 5 ceasuri în poziția în care mă găseam temându-mă de o nouă luptă, de vre-un crâncen atac cu baionetă.

În sfârșit pe la 2 ceasuri canoada încetă. Mai târziu aflai că această luptă de artilerie, în care era să fiu, victima unuia sau altuia din adversari era o simplă neînțelegere din partea Turcilor, căci o baterie nu știa că se începuseră tratative pentru armistiț.

Dar aceasta a fost ultima luptă. O tăcere înfricoșătoare s'a întins apoi pe câmpiile morții.

Serbia va trimite trei divizii la Galipoli.

Inmormântarea lui Spiru Haret.

București, 20 Decembrie v.

Deși decedatul își exprimase dorința ca să nu i-se facă funeralii naționale în înțeles oficial, totuși — cu prilejul înmormântării, care a avut loc ieri — poporul capitaliei unit cu delegațiunile din întreaga țară au format în jurul carului funebru al lui Haret, un cortegiu național în care erau reprezentate Românii din toate straturile politice și culturale ale țării, căci opera decedatului îi leagă pentru totdeauna amintirea de propășirea întregului neam.

Serviciul religios a fost oficiat, la locuința defunctului, de către P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, asistat de mai mulți arhiepiscopi. După terminarea serviciului religios, cosciugul a fost scos din sala mortuară și depus în fața casei, unde s'au ținut cuvântările, vorbind d-l I. C. Brătianu, șeful partidului național liberal, din partea clubului liberal; Saba Ștefănescu din partea Senatului, Dr. Bogdan din partea Universității din Iași, inginer Mironescu din partea școlii de Poduri și șosele, Gh. Adamescu din partea profesorilor secundari, I. G. Duca din partea Băncilor populare și D. Mihalache învățător în Topoloveni jud. Muscel.

Carul mortuar a fost pornit apoi spre cimitirul Bellu, unde rămășițele pământești ale lui Spiru Haret au fost așezate spre vecinică odihnă.

În amintirea lui Spiru Haret, d-na Ana Sp. Haret a trimis d-lui Gh. Simionescu, casierul cantinelor școlare din București, suma de 1000 lei, împreună cu următoarea scrisoare:

»În ziua înmormântării scumpului și neuitatului meu soț, Sp. C. Haret și în amintirea lui dau pentru sporișirea fondului cantinelor școlare primare din București, suma de 1000 lei«

D-na Hurel a mai dat 500 lei pentru cantinele școlare din județul Ilfov.

Din inițiativa băncilor populare s'a înființat, — cu prilejul înmormântării marelui dispărut, — un fond »Spiru Haret. Deoarece timpul nefavorabil împiedecă o mare parte din delegații băncilor populare să participe la înmormântare, cei cari au venit pentru a conduce la locul de veci pe inițiatorul și susținătorul cooperăției la sate, au luat laudabila inițiativă, după îndemnul d-lui Dumitrescu-Bumbești, să înființeze un fond cu denumirea »Spiru C. Haret«, menit a desăvârși opera marelui bărbat de stat.

Delegații prezenți au subscris deja, în total, suma de 7450 Lei. Pentru augmentarea sumei se va adresa un apel tuturor băncilor populare din țară.

Șezători literare și prelegeri în Arpăcat.

În toamna aceasta s'a reluat firul prelegerilor și al șezătorilor, întrerupt în vară, în agentura Arpăcat, aparținătoare despărț. Brașov al Asociațiunii. Până în vară s'au fost ținut 4 prelegeri și 6 șezători literare.

În 26 Octombrie s'au continuat și în toamna aceasta până acum s'au mai ținut 10 prelegeri și 8 șezători literare. Astfel în anul 1912 până acum s'au ținut cu totul 14 prelegeri și 14 șezători literare.

Ți-e mai mare dragul să vezi cu câtă râvnă aleargă toți, cu mic cu mare să la parte la șezătoare. Casa culturală e plină de ascultători, cari totdeauna pleacă mulțumiți și înalțăți sufletește, regretând că așa lute au trecut cele două ore și că așa lute vine seara. Șezătoriile se țin regulat în fiecare sâmbătă și Duminică dela 1 și jum. până pe la 3 și jum.

Dar să nu creadă cineva, că ușor am ajuns la rezultatele de azi. La început veniau mai puțin, mai ales tinerimea; cei bătrâni ținneau, că șezătoriile sunt numai un fel de petrecere pentru tineri, la cari nu le stă bine să ia și ei parte. A trebuit multă capacitate, îndemnuri în biserică; îndată ce lua însă careva măcar odată parte la șezătoare, a doua oară nu mai trebuia chemat. Acum toți aleargă după ce iau amiazul de dreptul la casa culturală. Ca principiu la ținerea șezătorilor am avut în vedere: 1) ridicarea moralei și dezvoltarea unei vieți intensiv religioase în sânul credincioșilor. 2) promovarea iubirii de carte, de cetit, de cultură. 3)

desvoltarea conștiinței naționale și a mândriei de neam.

Rezultatele și până acum sunt frumoase. 1. La șezători iau parte mulți ascultători. În comună sunt membrii la Asociațiune 4 ordinari și 53 ajutători (câți sunt în câte un despărțământ întreg de al Asociațiunii) III. Ziare românești vin în comună pe săptămână câte 70-80 de exemplare cel puțin. Găsești Gazeta Transilvaniei, Românul, Libertatea, Telegraful Român, Cosânzeana, Bobârnaclii, Luceafărul, Revista Teologică, Poporul Român, Foata Poporului IV. Cărțile din biblioteca agenturii nu s'au ajuns la toți.

Programul șezătorilor e cam următorul. Întâi de toate se citește vre-o câteva capitole din sf. Scriptură. Urmează o prelegere. După aceea urmează cetiri din Anton Pan, Gane, Pop Reteganul, Agărbiceanu, Sadoveanu, din cartea de cetire de Popea, Reteganul, Oniț etc. Se mai citește din ziare lucruri actuale și pe înțelesul poporului. Dar cetirile nu se fac numai așa pe orbecate. Materialul se alege înainte cu o zi două și astfel se compune, ca să formeze cele cetite și prelegerea un ce întreg, complet, care să înfățișeze asupra moralului ascultătorilor, să le deștepte interes față de lucruri frumoase și înalțătoare. Astfel de plădă la o șezătoare am voit ca să se înalțe sufletește, să desvolt mândria și conștiința vredniciei și încrederea în sine a țărânului. După cetire din cartea lui Iov din Sf. Scriptură, le-am vorbit despre comorile neprețuite ce zac în popor, virtuțile, limba, portul, obiceiurile, etc poporului românesc. După aceea am citit un admirabil articol prim din Poporul Român Nr. 47 »Tăria Popoarelor« de Agărbiceanu, în care îndeamnă poporul a se bîui în noi înșine și a se providea cu armele culturale. După aceea am citit din cartea de cetire a lui Popea »Casa loanel D'arc«, în care se arată cum un țărân sărac francez nu a voit să vândă casa, în care s'a născut loana D'arc, nici pentru o sumă fabuloasă, ce i-a oferit un Englez. După aceea am citit din N. Gane »O vânătoare de urși« din Moldova, ca să audă ei recunoașterea unor calități frumoase ale unui țărân, ce au fost nebagate în seamă. După aceea tinerimea a cântat, »Pe-al nostru steag e scris unire« »Tri color«, »Astăzi fraților Români«. Doi copii de 8 ani au declamat »Rugăciunea școlărilor« și »Țiganul la vânat« notez că în comună e numai școală de stat.

Ultima șezătoare a fost în 16 Dec. v. Din Sf. Scriptură s'a citit despre Iosif și frații săi. Am ținut prelegeri, arătând cum trebuie scrisă, adresată și frântă o epistolă, un mandat poștal ca să ajungă la destinație la timp, punând de probă după prelegere pe 3 ascultători să scrie pe tablă adresa unei epistole, mandat. Am citit »Papa Toma« o frumoasă povestire instructivă de Pop Reteganul. D. clamațiunii au fost »Vânătorul și vulpea«, »Țiganul și stăniac«, »Gruia lui Novac« de copii de 9—11 ani. Tinerimea a audă a cântat »Aide-ți frați cu arma'n mână«, Haideți frați, haideți aurice, »Hora Severinului«. Ascultători au fost 120 însi.

preot, Aurel Nistor.

Pentru fondul ziaristilor.

Contribuiri și răsumpărări a felicitărilor de anul nou făcute prin administrația și redacția »Gazetei«.

Câte 20 cor. Tache Andreianu (Brașov) și Iuliu V. Albini, notar Zlatna.

Major Popovici în Székely-udvarhely 10 cor.

Ivan Brotea, paroh Matefalu 5 cor. Pompeliu Botezan (Sărmașul-mare) 3 cor.

Câte 2 cor. Dr. Ioan Mihu (Vincereș).

Cornel Mesaros ing. (Budapesta), Vasile Tămaș Deg, Ioan Mărginean preot la Tașu.

Câte 1 cor. Aurel Pop (Jucul de apă) și Nicolae Gherman preot gr. cat. la bodul de Câmpie 1 cor.

Iu loc de felicitări de Anul nou d-l V. Onițiu, director gimn. 5 cor., d-na Victoria Onițiu, soție de director 2 cor.

Florin Onițiu școlar de cl. II. primară 1 cor., Maria Brănicea 1 cor., Veturia Brănicea 1 cor., Constantin Bobanescu funcționar 1 cor., Petru Debu preot 1 cor.

Laolaltă 81 cor.

(Va urma).

Grünwald Albert

Fabrică de mobile
BRAȘOV, Strada Porții 33.

Asortiment enorm de mobile de prânzător, dormitor, salon și odăi de domni. Comande după desin. Prețuri eține. (25 20) Serviciu punctual

STIRI

21 Decembrie v. 1912.

Decorare. Maj. Sa a conferit Rv. D. vîcar capitular, prelat papal și prepoșt al capitolului gr. cat. de Lugoj Ioan Boroș crucea de comandor al ordinului Francisc Iosif, cu steaua.

Necrolog. Zdrobiți de adîncă durere sufletească aducem la cunoștință, că iubitul nostru frate, gîner și cumnat **Augustin Leményi**, paroh gr. cat. în Husău-Măciș, după un morbo greu și îndelungat, în etate de 55 ani, 25 ai preoției și 12 ai văduviei, împărțindu-și cu sîntele taine ale muribunților, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în 27 Dec. a. c. Oșămintele s-au așezat spre vecinica odihnă în cîmîterul comun din loc în 29 Dec. a. c. — Husău-Măciș, la Decembrie n. 1912. Alexandru, Otília și Anja ca copii. Teofil P. Leményi și soția ca frate și cumnată. Alimpuș Bacoșiu ca gîner. Gusti și Silviu ca nepoți. Alexandru P. Leményi, protopop defunct ca unchiu. Michail Mărincaș și soția, Gavril Porușiu, și soția, vîd. Carolina Bologa născ. Mărincaș ca cumnată.

Statistica falimentelor în Austria. «Prager Tagblatt» publică o statistică asupra falimentelor declarate în cursul anului 1912 în Austria. Din această statistică rezultă că s-au declarat 460 falimente cu un pasiv de 182 milioane coroane. Printre aceștia se află însă numai acei faliti, al căror pasiv nu era mai mic de 100.000 coroane. Sunt mai multe mii de comercianți, al căror pasiv este mai mic de 100.000 coroane.

Papa despre Maj. Sa. Papa a primit de anul nou felicitările obicinuite ale ambasadorilor. Primind pe ambasadorul austro-ungar Schönburg, Papa i-a adresat următoarele cuvinte:

Dumneavoastră să fiind pe Domnișorul d-voastră. Opera lui încă nu e terminată, fiindcă el singur este în stare să pășească lumea de alie nenorociri.

Statul român în ajutorul familiilor soldaților înecăți în Dunăre. Între creditele suplimentare, votate de camera României, în sumă de 8 milioane, deschișe pe seama exercițiului 1912—1913 se află și unul de 180.000 lei pentru acordarea de ajutoare familiilor soldaților și ofițerilor înecăți în Dunăre, cu ocazia celor două catastrofe, întîmplate în zilele de 17 Septembrie și 31 Octombrie, când s-au răsturnat șalupile «Trotușul» și «Teleormanul».

Recenzământul populației în România. Din București se anunță: Mercuri a fost făcută în toată țara operațiunea numărării populației. Pentru această operațiune au fost întrebuițați 25 mii de agenți recrutați. Dat fiind că timpul a fost Mercuri foarte frumos sunt speranțe că în orașele de provincie și în comunele rurale numărătoarea a fost terminată până seara. În Capitală însă cu toate măsurile luate și cu toată graba depusă, numărătoarea n'a fost terminată Mercuri seara. Pentru completarea operațiunii numărătoarei s'a continuat și a doua zi.

D. Leonida Colescu, directorul statisticii și șeful recenzământului, a fost primit Mercuri în audiență la palatul Cotroceni, unde, A. S. R. *Principele Ferdinand* a completat personal «buletinul de menaj» întocmit pentru numărătoare. A. S. Regală a scris șapte sugerate persoane în acel buletin. Cu o zi mai înainte d. Colescu fusese la palatul regal, unde atât M. S. Regele, cât și M. S. Regina au completat personal buletinul ce le-a fost prezentat.

După datele provizorii comunicate Mercuri telegrafic, se crede că populația României se ridică la 7.500.000 suflete. Capitala are, probabil, până la 250.000 suflete, de unde la 1899, data celui numărători, avea 272.000.

Felicitări președintelui Franței. Din Paris se anunță: Cu prilejul anului nou, președintele republicii franceze a primit corpul diplomatic. Amiralul Angliei, decanul corpului diplomatic, a adus laude rolului civilizației și pacificator al Franței în timpul septenatului d-lui Fallières. Președintele a mulțumit pentru urările corpului diplomatic, adăugând că Franța avea datoria să va avea cinstea să urmărească și în viitor același rol civilizator, menținând și consolidând bunele raporturi internaționale.

Un apel al Turciei. Din Constantinopol se anunță: Pe lângă telegrama

transmisă șefilor de state, senatorii turci au adresat o scrisoare și președinților de consilii, miniștrilor de externe, președinților parlamentelor tuturor statelor, cerînd asistența lumii civilizate, pentru a se pune capăt masacrelor de musulmani în țările ocupate de armatele balcanice și pentru a sveni în ajutorul celor 150.000 musulmani goniti dela vetrele lor.

»Corpul I al României — mobilizat» Din Craiova se anunță: O întîmplare cam veselă, dar căreia împrejurările i-au dat câteva momente o înfățișare senzatională s'a petrecut sîlăst noaptea, în orașul nostru. Pe la orele 12 noaptea a sosit din Capitală un ofițer, care aducea noul ordin pentru corpul de armată din localitate, ordine care trebuia transmisă șefilor depozitelor de mobilizare. S'a dat deci în consecință ordine telefonistului de la corp să cheme pe comandantul depozitelor de recrutare pentru a li se comunica cuprinsul acelor ordine. Telefonistul, interpretînd greșit ordinul a transmis la toate regimentele din oraș că s'a ordonat mobilizarea și că toți ofițerii trebuie să imediat chemați la cazarmă. Ofițerii din oraș au sosit în mijlocul nopții la cazarmă, așurii, în tinută de campanie, întrebînd cu mult interes pe comandantul: care e cauza mobilizării?

A eșit în urmă la iveală greșala telefonistului. Totuși în oraș se discută cu apăsare, crezîndu-se, că s'a mobilizat corpul I de armată.

Ofițeri sârbi renitanți. Ofițerimea sârbă iarăși dă de furcă guvernului sârbesc. Precum se știe, guvernul sârb a hotărât să dea monarhiei noastre satisfacție deplină în chestia Prohaska »Vossische Zeitung» primește acum din Belgrad știrea, că ofițerii sârbi nu vreau să țină cont de promisiunile guvernului sârb. Căci ofițerii sârbi nu vreau să dea onorurile cuvenite drapelului austro-ungar și că nici prin minte nu le trece să părăsească Albania.

Curat »disciplină» sârbescă!

Duel între contele Tisza și contele Károlyi Mihály. Alaltaeri s'a întîmplat că contele Károlyi Mihály intrînd, în Casina Națională din Pesta, a strîns pretinește mîna tuturor celor prezenți, afară de cea a lui Tisza, care încă era de față. Tisza, fără însă să observe această trecere cu vederea și întînzîndu-i lui Károlyi mîna, îi zise: Servus Mihály!

După cele petrecute — îi răspunse Károlyi — noi doi nu ne mai putem strînge mîna.

Urmarea acestui apostrofări plăcătoare a fost un duel, care a avut loc ieri după prînz. După vreo 34 lovituri cu latul săbii, contele Tisza îi rîni pe Károlyi la mîna dreaptă. Cu aceasta s'a isprăvit duelul. Dueltanții s'au despărțit fără să se impace.

Condamnări rusești. Primarul din Wiborg, Fagerstrom, și consilierii municipali Palmrot și Lukander au fost condamnați la 6 și 2 luni închisoare pentru nesupunere la legea imperiului. În consecință ei nu vor mai putea ocupa funcție publică până peste 3 ani de zile.

O ciocnire de trenuri a avut loc alaltaeri pe linia Făgăraș—Sibiu. Trenul personal, ce venia dinspre Sămbăta, către Făgăraș s'a ciocnit în apropierea stațiunii Făgăraș, cu 8 vagoane încărcate cu fîlnă, ce se desprinseseră de restul trenului, care staționa în gară. Ciocnirea a fost destul de puternică. Locomotiva trenului personal a suferit strîcătuni, iar unul din vagoanele de marfă a fost zdrobit. Victime n'au fost, decât un voluntar care a suferit o rană ușoară la mîna dreaptă. Între pasagerii trenului personal s'a produs o spaimă grozavă în momentul ciocnirii. Printre pasageri se aflau și numeroși călători români, între cari preotul militar Hociotă, și d-șoara M. Popea din Brașov, cari din fericire s'au ales numai cu spaima.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Tara-Bârsei.

Pentru luminarea poporului. Din mai multe comune din »Tara Bârsei» ne vin știri îmbucurătoare despre prelegeri și serate literare populare, precum și pregătiri de petreceri. În toate acestea comune, unde conducătorii poporului preoții și învățătorii, conștii de datorințele lor, se interesează de binele și înainta-

rea poporului, acesta manifestă din ce în ce mai multă dragoste față de îndemnurile și povețele folositoare ce i se dau.

La început mai puțin, dar mai târziu, în urma stăruinței și dragostei, ce i s'a arătat pentru înaintarea și folosul lui, alegă din ce în ce în număr mai mare spre a asculta povețele și sfaturile bune.

E greu românul de pornit pe o cale necunoscută, fie cea chiar și bună, dar după ce a ajuns să înțeleagă rostul și folosul, merge cu o stăruință vrednică de toată lauda.

Astfel stăm și cu prelegerile populare dela state ținute la îndemnul și sub ocrotirea »Asociațiunii».

E greu să găsești subiectele și modul de predare plăcut poporului, dar după ce ai reușit să afli aceste chei de pîtruns în inima lui, i-ai încătușat de-a binele la munca folositoare și edificatoare.

Știri îmbucurătoare despre mișcări vrednice de laudă întru luminarea poporului prin prelegeri populare, am primit din Rășnov, Măerș și Satulung.

Acum ni se comunică din Cărlău că și acolo s'au ținut până acum vreo șapte șezători literare. Preotul Iosif Comanescu sen. cu inv. A. Boldor și Ioan Pascu, (cel de-al 3-lea unde e?) au ținut prelegeri din economie, istorie, literatură populară, au citit bucăți alese și atrăgătoare din cei mai buni scriitori ai noștri. Pe lângă acestea au mai ținut și două prelegeri cu schiționul, înfățișînd în tablouri atrăgătoare, viața Măntuitorului și diferite piese interesante din Europa.

Întruna din întruniri, dir. pens. Ioan Dariu, a vorbit poporului despre cîntec și importanța lui și cu acestea înlegătură, aînd la îndemînă un gramofon, a delectat publicul cu diferite cîntece frumoase.

La toate aceste întruniri, poporul au luat parte în număr considerabil așa că sala cea mare a școlii, nu putea cuprinde pe toți cei ce s'au grăbeau la învățătură și distracție.

Impărțirea hainelor pentru elevele sărace. Comitetul Reuniunii femellor române din Brașov aduce la cunoștință On. Public românesc, că înmărtărea imbrăcămîntele elevelor sărace dela școlile noastre populare se va face *Duminecă în 23 Decembrie* st. v. la orele 2 după amiază în sala festivă a gimnaziului român. Toți binevoitorii săracilor sunt rugați să asiste.

Nouă agentură a »Asociațiunii». Aflăm cu bucurie, că în comuna Măerș a s'înființat la insistența învățătorului V. Bărbier și cu concursul inv. în pens. N. Părvu o agentură a »Asociațiunii».

Șezători literare pentru popor. Secția »Zernecki» a Asociațiunii pentru lit. și cult. pop. român a aranjat în toate Duminecele din postul Crăciunului șezători literare, în cari s-au cîntat piese populare din cei mai buni scriitori ai noștri.

Unde am ajuns? Din Zernecki ni se scrie: Societatea de lectură de aci (Zernecki olvasó egyesület) a aranjat o serată de anul nou catolic, la care au participat și mai multe familii românești, cu toate că ne aflăm în postul Crăciunului. Programul seratei a fost ilustrat și prin prestațiunile artistice ale d-lui Iuliu Dan, cand. de avocat care a stors aplauze și ilaritate prin declamarea și recitarea mai multor cupluri în limba maghiară. D-l Dan este același, care nu de mult jucase un frumos succes în piesa »Brîndușă» predată la Brașov de trupa d-lui A. P. Bănuș. Unde mergem, boeri D-voastră, adevărat vă întreb, că unde mergem...?

»Pentru masa studenților» români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții: Institutul de credit și economie, »Brădetul» din Orlat 100 cor., d-l Simion Zehan, paroh gr. cat. Cașva în amintirea rapusatului Francisc de Simon din Sângeorgiu de Câmpie din partea filor acestuia: Grigorie, Maria și Alexandru în loc de anunț funebru 10 cor. d-l C. Albușel Padina România 10 cor.

Primească marlamosii donatorii sincerele noastre mulțumite. — Direcț. școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

O producțiune școlară va aranja învățătorul Nicolae Odor din Turcheș, cu elevii săi, în 25 Dec. v. 1912 (ziua I-a de Crăciun) în localul școlii rom. gr. or. Prețul de intrare la bunăvoința onoratorului public. Începutul la 5½ seara. Venitul curat e destinat: jumătate pentru renovarea tîmplei bisericii

vechi, iar jumătate pentru procurarea unei bine școlări.

Programul: 1. Colindă esec. de cor. 2. Despre meserii preleg. ptr. pop. de: Nicolae Odor, inv. 3. Cor. 4. Declamări. 5. Cîntec de război esec. de cor. 6. Declamări. 7. Meseriași, cor cu soli și mimică esec. de elevi. 8. »O șezătoare la țară» teatru în un act, jucat de elevi și eleve.

Azi și în fiecare zi concertează în cafeneaua »Drechsler — urmaș» de aici Albert Roth, solist și primas și fratele lui Wilhelm, virtuos în »tărogate» cu întreaga lor capela de muzică.

Din Maramurăș.

— Urmare. —

Vișdul de mijloc: În 25 Febr. Delegat a fost Dr. Ilie Kindriș. Conferențieri Dr. Petru Valda și Ioan Tarța. Ascultători 300.

În 8 Septembrie la a II-a prelegere populară a fost Dr. I. Kindriș. Conferențieri au fost Dr. Aurel Szabo și Dr. I. Kindriș. Intelectualii în comuna de prezent e numai preotul: Mihail Iuga și învățătorul confesional *Simeon Vlad*. Preotul e membru ordinar. Membrii ajutători: 20. Numărul locuitorilor e 1900, din cari români sunt 1400 din care numai 30% știu ceti și scrie. Ziare românești cetesc vreo 12 înși, procurate în mare parte de Dr. C. Iuga, cor, bibliotecă, reuniune culturală-economică etc. lipsește. De prezent e pe calea înființării o bibliotecă populară și o reuniune de temperanță.

Vișdul de jos: În 15 Septembrie. Delegat a fost Dr. G. Iuga. Conferențieri Emil Bran și Ioan Bărlău. Ascultători au fost 700. Ca membrii ordinari s'au înscris protopopul Ioan Coman și învățătorul Adrian Mărginean, ca »ajutători 17. Lipsește din șirul membrilor Ioan Dunca, notar și Ioan Vlad, învățător de stat. Numărul locuitorilor e de 4694, din cari 1000 sunt străini. Dintre români 7% știu ceti și scrie. Reuniuni culturale-economice nu sunt. Este cor școlar și bibliotecă școlară, vreo trei meseriași cocjocari. Prăvălii românești nu sunt. Să cetesc »Poporul român» în 8 exemplare. Biblioteca populară vine pe adresa protopopului la 12 înși.

Leordina: Aici s'a ținut în 22 Septembrie. Delegat a fost Dr. Gavril Iuga. Conferențieri Dr. Petru Valda și Ioan Bărlău. Ascultători au fost vreo 300 de înși. Ca membrii ordinari s'au înscris preotul Mihail Rednic, ca ajutători 3 înși. Dintre intelectualii din comună nu sunt membrii: Notarul Ioan Popp Coman și învățătorul George Leordean. Numărul locuitorilor e de 1800, din care 300 sunt străini. Dintre români abia 2% știu ceti și scrie. Bibliotecă școlară și parohială, reuniune culturală-economică, cor, prăvălii sau meseriași lipsește cu totul. Străine sunt.

Petrova: în 22 Septembrie. Delegat a fost Dr. G. Iuga, conferențieri: Dr. Vasile Meșter și Dr. Gavril Iuga. Ascultători au fost vreo 500 de înși. S'au înscris ca membrii ordinari: G. Mihalca, comerciant, ca membrii ajutători: preotul Ioan Călin, învățătorul N. Dorog și notarul Vasile Jurca și încă 10 țărani. Numărul locuitorilor e de 4000, din care 3200 sunt români, restul străini. Dintre români 15% știu ceti și scrie. Reuniuni culturale economice, cor, bibliotecă, meseriași lipsește total. Comerciant român este unul, singurul în întreg Maramurășul: George Mihalca.

Din șirul membrilor lipsește învățătorul de stat: Petru Jurca.

Săcel: Aici s'au ținut în 2 rânduri. Ascultători au fost 3—400 înși.

Membrii ordinari sunt din comuna aceasta preoții: Ioan Tarța, Vasile Maximilian și Nicolae Roman, ajutători: 80. Din șirul membrilor lipsește învățătorul confesional: Mihail Bizau. Numărul locuitorilor e de 3033, din cari 2360 sunt români și 673 sunt jidani. Dintre români știu ceti și scrie 20%. Este cor bisericesc și magazin de bucate bisericesc. Ziare românești să cetesc »Poporul român» de vreo 12 înși. Bibliotecă populară vine pe adresa preoților din loc. Alte așezăminte culturale românești, prăvălii, meseriași nu sunt. La ultima prelegere populară au luat preoții din loc angajamentul de a ține prelegeri populare în toate Duminecele și sărbătorile țării, precum și cursuri de alfabetizare.

Selștea de sus: Aici s'au ținut în 2 rânduri. Ascultători au fost 100 de înși. Membrii ordinari sunt preoții V. Vlad și M. Hotea. Din

șirul membrilor lipsește învățătorul confesional Vasile Bercan, notarul Alexandru Bran și subnotarul Ioan Sabo. Numărul locuitorilor e de 3600, dintre cari 2800 români, restul jidani. Dintre români 50% știu ceti și scrie. Numărul membrilor ajutători e 35. Este un mîsar și un cocjoc român. Prăvălie, reuniuni culturale-economice, cor, bibliotecă lipsește.

Dragomirești: Aici s'au ținut în 2 rânduri prelegeri populare. Ascultători la fiecare câte 400 înși. Membrii ordinari Emil Bran. Ajutători 21. Lipsește din șirul membrilor: învățătorul de stat George Bud, Iuliu Boce, medicul Ștefan Kias și contabilul Lupu Ofim. Locuitorii sunt 2224, dintre cari români 1684, restul jidani și amplotați la oficiul pretorial. Este reuniune de rugăciuni, grădina de pomi bine îngrijită, alte instituții, prăvălii, meseriași români lipsește. Este cor bisericesc și bibliotecă privată a preotului Emil Bran, din care să împartășesc și credincioșii doritori de carte.

(Va urma)

POSTA REDACȚIUNELI.

C. Petran. Berlin. Articolul trimis va apare în nrul de Crăciun. Numeri reclamați din zi. s'au expediat astăzi. Multe mulțumite, salutări și sărbători fericite.

POȘTA ADMINISTRAȚIUNELI.

D-lui Dr. I. Oltean adv. Marosludos. Abonamentul D-voastră expiră la 1 Iulie 1913.

D-lui Cornel Mesaroș, Budapesta. Abonamentul D-voastră este achitat până la 1 Aprilie 1913.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 3 Ian. Greutatea cea mai mare în decursul tratativelor de pace o formează chestia Adrianopolului, pe care Turcii nu vreau să-l cedeze cu nici un preț. În celelalte chestiuni s'a ajuns la o înțelegere. Se speră însă, că și în chestia Adrianopolului se va ajunge la un compromis.

Paris, 3 Ianuarie. Ziarul »Liberte» e informat, că guvernul Rusiei a făcut ministrului de externe austro-ungar comunicări amănunțite despre scopul și caracterul mișcărilor militare în Rusia. Guvernul rus speră că în urma acestui pas loial, raporturile între Austro-Ungaria și Rusia se vor ameliora și vor avea urmări favorabile pentru mersul tratativelor de pace.

Constantinopol, 3 Ianuarie. Ziarele anunță noul izbâzi turcești la Scutari. Montenegrenii au dat înapoi cu mari pierderi lăsînd în mîinile turcilor două tunuri și 300 prizonieri. Turci au avut 3 morți și 15 răniți.

Constantinopol, 3 Ian. Se știe, că, după încheierea păcii Sultanul va abziece la tronul său.

Londra, 2 Ianuarie. Camera Comunelor discutînd legea cu privire la Home-rule a respins, după o lungă discuție, cu 294 voturi contra 197 un amendament al unioniștilor cerînd ca legea să nu se aplice provinciei Ulster.

București 3 Ian. D. Take Ionescu va avea azi la Londra o întrevvedere cu Sir Edward Grey și probabil mâine. va avea o întrevvedere cu Danen. Un important consiliu de miniștri se va ține mâine. D. Măiorescu va comunica ultimele știri primite dela Londra cum și dela Paris asupra întrevvedereii d-lui Take Ionescu cu d. Poincaré.

Proprietar:

Tip. A. Mureșanu: Brăncuș & Comp

Redactor responsabil:

Ioan Broder.

Cine are trebuință de mobile și-le poate procura mai bine dela

Fabricile de mobile

Székely și Réti

Brașov, Strada Porții Nr. 60.

Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47.

Se creditează la mușterii capabili pe rate fără urcarea prețului. La vîntare din provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

TIPARUL TIPOGRAFIEI A. MUREȘANU, BRĂNISCE & COMP: BRAȘOV.